

Seçim Güvenliği Bağlamında Yapay Zekâ Teknolojileri: Güncel Tartışmalar ve öneriler

Öęr.Gör. Furkan SAİTOęLU
Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi

Problemin Tanımı / Çıkış Noktası

- Yapay zekâ ve dijital teknolojiler, seçim süreçlerinin **öncesini, anını ve sonrasını** köklü biçimde dönüştürmektedir.
- Seçim güvenliği artık yalnızca **sandık ve oy güvenliği** ile sınırlı değildir;
 - seçmen tercihleri,
 - veri güvenliği,
 - dezenformasyon,
 - algoritmik yönlendirme ve
 - deepfake içeriklerseçim güvenliğinin ayrılmaz parçaları hâline gelmiştir.
- Literatürde özellikle **Türkiye bağlamında** yapay zekâ–seçim güvenliği ilişkisini bütüncül ele alan çalışmalar sınırlıdır

Çalışmanın Amacı

- Yapay zekâ teknolojilerinin **seçim ve seçim güvenliği süreçlerine nasıl yansıdığını** incelemek,
- Yapay zekânın seçim güvenliği açısından ortaya çıkardığı **fırsatları ve riskleri** tartışmak,
- Etik, şeffaflık ve demokrasi ilkeleri çerçevesinde **güncel tartışmaları değerlendirmek**,
- Türkiye’de yapay zekânın seçimlere olası etkilerine yönelik **politik ve kurumsal çözüm önerileri sunmaktır**.

- Yapay zekâ teknolojileri seçim güvenliğini hangi boyutlarda etkilemektedir?
- Yapay zekâ, seçim süreçlerinde **demokratik değerler için bir tehdit mi yoksa bir imkân mı** sunmaktadır?
- Seçmen tercihleri, algoritmalar ve büyük veri aracılığıyla nasıl yönlendirilebilmektedir?
- Yapay zekânın seçim süreçlerinde kullanımı hangi **etik ve şeffaflık sorunlarını** doğurmaktadır?
- Türkiye’de mevcut hukuki ve kurumsal yapı yapay zekâ temelli tehditlere karşı yeterli midir?

Araştırma Soruları

- **Yapay zekâ:** Büyük veri, algoritmalar ve makine öğrenimi temelli karar verme süreçleri
- **Seçim güvenliği:**
 - seçim öncesi,
 - seçim günü ve
 - seçim sonrası süreçleri kapsayan geniş bir güvenlik anlayışı
- Çalışma, klasik “sandık güvenliği” anlayışından **modern ve dijital seçim güvenliği** anlayışına geçişi vurgulamaktadır.

Kavramsal Çerçeve

1. Yapay Zekânın Seçim Güvenliğine Tehditleri

- Seçmen profillemeye ve mikro hedefleme
- Dezenformasyon ve manipölasyon
- Deepfake içerikler (sahte ses, video, görüntüler)
- Algoritmik yönlendirme ve görünürlük eşitsizliği
- Seçmen iradesinin dolaylı biçimde baskılanması

Temel Bulgular / Tartışma Başlıkları-1

2. Yapay Zekânın Seçim Güvenliğine Katkıları

- Sahte hesapların ve bot ağlarının tespiti
- Seçim hilelerinin ve usulsüzlüklerin önlenmesi
- Veri analizleriyle seçim süreçlerinin denetlenebilirliği
- Seçmen eğitimi ve farkındalığın artırılması

Temel Bulgular / Tartışma Başlıkları-2

Türkiye Bağlamında Değerlendirme

- Türkiye’de doğrudan yapay zekâ ile oy kullanımı bulunmamaktadır.
- Ancak:
 - seçim öncesi propaganda,
 - sosyal medya algoritmaları,
 - sahte haberler ve deepfake içerikler seçim güvenliğini dolaylı biçimde etkilemektedir.
- Yasal düzenlemeler (5651, 7418 vb.) ve kurumsal yapılar (YSK, İletişim Başkanlığı, Dijital Dönüşüm Ofisi) bulunmaktadır; ancak **etik, şeffaflık ve uygulama boyutunda eksiklikler** mevcuttur

Sonuç

- Yapay zekâ, seçim güvenliği açısından **çift yönlü bir etkiye** sahiptir.
- Kontrolsüz ve etik dışı kullanım, demokrasiyi zayıflatma potansiyeli taşımaktadır.
- Etik, şeffaf ve hesap verebilir bir yapay zekâ anlayışı olmadan seçim güvenliğinin sağlanması mümkün değildir.
- Yapay zekâ doğru çerçevede kullanıldığında seçim güvenliğini güçlendiren bir araç olabilir

Öneriler

- Seçim süreçlerine yönelik **etik yapay zekâ ilkeleri** geliştirilmelidir.
- Seçim dönemlerinde algoritmik şeffaflık zorunlu hâle getirilmelidir.
- Deepfake ve dezenformasyonla mücadelede **yapay zekâ destekli denetim mekanizmaları** kurulmalıdır.
- Seçmenlere ve siyasi aktörlere yönelik **dijital okuryazarlık eğitimleri** artırılmalıdır.
- Türkiye’de yapay zekâ–seçim güvenliği ilişkisini düzenleyen **özel ve açık bir hukuki çerçeve** oluşturulmalıdır.